

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки

Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 17

Заснований в 1996 році

Рівне – 2001

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 378

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 17. — Рівне: РДГУ, 2001. — 173 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії та історії педагогіки, дидактики, методики навчання, виховання і розвитку дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, учителів, викладачів та студентів педагогічних університетів, інститутів та коледжів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН

Мітюров Борис Никифорович (Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України **Бех Іван Дмитрович**

(Інститут проблем виховання АПН України);

доктор педагогічних наук, професор **Будний Богдан Євгенович**

(Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

кандидат педагогічних наук, професор **Воробйов Анатолій Миколайович**

(заступник головного редактора, Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України **Дем'янчук Анатолій Степанович**

(Рівненський економіко-гуманітарний інститут);

доктор педагогічних наук, професор **Коваль Ганна Петрівна**

(Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор педагогічних наук, професор **Лисенко Неля Василівна**

(Прикарпатський педагогічний університет ім. В. Стефаника);

доктор педагогічних наук, професор **Лісова Світлана Валеріївна**

(Рівненський державний гуманітарний університет);

доктор педагогічних наук, професор **Павлютенков Євген Михайлович**

(Запорізький обласний інститут удосконалення вчителів)

доктор психологічних наук, професор **Пасічник Ігор Демидович**

(Університет "Острозька Академія");

кандидат педагогічних наук, професор **Поніманська Тамара Іллівна**

(Рівненський державний гуманітарний університет)

доктор психологічних наук, професор **Савчин Мирослав Васильович**

(Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

доктор психологічних наук, професор, дійсний член МАПН **Сергєєв Олександр Васильович**

(Запорізький державний університет)

доктор педагогічних наук, професор **Сметанський Микола Іванович**

(Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського);

доктор педагогічних наук, професор **Терещук Григорій Васильович**

(Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН **Тищук Віталій Іванович**

(Рівненський державний гуманітарний університет);

кандидат педагогічних наук, професор **Янцур Микола Сергійович**

(заступник головного редактора, відповідальний секретар, Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 29.06.2001 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31.
Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 06 — 8
гуманітарний університет, 2001

© Рівненський державний

11. Щукина Г. И. Проблема познавательного интереса в педагогике. – М.: Педагогика, 1971. – 352 с.
12. Щукина Г. И. Формирование познавательных интересов учащихся в процессе обучения (в восьмилетней школе). – М.: Гос. учеб.-педагог. изд-во министр. просвещения РСФСР, 1962. – 230 с.
13. Яковлев Б. Я. Рисование как общеобразовательный предмет. – М.: Просвещение, 1986.
Одержано редакцією 05.04.2001

УДК: 372.3

Л. В. ТЕРЕШКО

ПРОБЛЕМА МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток мовлення дитини-дошкільника є досить актуальною проблемою і набуває сьогодні особливого значення у зв'язку з тим, що сучасні підходи до формування особистості потребують відкрити простір для її самовираження, саморозвитку і самовдосконалення. Стандарт дошкільної освіти визначає важливі і досить складні завдання мовленнєвого розвитку: оволодіння звуковимовою, збагачення, уточнення і активізацію словника, формування граматичної будови мови, розвиток діалогічного і зв'язного мовлення, виховання мовної культури тощо. Важливе місце відводиться формуванню мовної активності, з розвитком якої відбувається розвиток психічних процесів, інтелекту, загальний розвиток особистості.

Проблема мовленнєвої активності є предметом досліджень вчених різних галузей науки: психології, педагогіки, психолінгвістики, вікової і педагогічної психології і розглядається з різних точок зору. Л. С. Виготський [1], О. В. Запорожець [8] розглядають її з точки зору співвідношення мовлення і діяльності О. М. Леонтьєв [6], Н. О. Менчинська, Г. С. Костюк [4] мовленнєву активність розглядають як індикатор і фактор розвитку особистості дитини, її потреб, інтересів у "зоні найближчого розвитку". Психологічні дослідження М. Г. Леушиної, С. Л. Рубінштейна доводять залежність мовленнєвої активності від рівня розвитку зв'язного мовлення.

Різні сторони психології мовлення та мовленнєвої діяльності розкриті у фундаментальній праці Л. С. Виготського "Мислення і мова" [1]. Вивчаючи процес формування внутрішнього мовлення дитини, він розкрив психологічну природу мовленнєвих функцій. Первинною формою, на його думку, є голосне мовлення, яким дитина супроводжує свої дії. Всередині зароджується нова мовна функція – організації і регуляції дій і мислення. Поступово мовлення набуває згорнутого характеру і переходить у внутрішній план. Змінюються і його функції. На кінець дошкільного дитинства центральним якісним новоутворенням психічного розвитку дитини є поява плануючої і контролюючої мовних функцій.

Л. С. Виготський виступає з критикою відомої теорії "еґоцентричного мовлення" Ж. Піаже. На основі експериментальних матеріалів він довів, що дитяче мовлення з перших своїх проявів є соціальним і існує як засіб спілкування з іншими людьми. Еґоцентричному мовленню він відводить вторинну роль. Воно не зникає, а переходить у внутрішнє мовлення.

С. Л. Рубінштейн, у статті "Мовлення" розкриває психологічне розуміння мовних функцій: комунікативної, сигніфікативної, функції вираження та емоційного впливу. На його думку, педагогам слід звертати особливу увагу на розвиток функції емоційного впливу та вираження, оскільки вони є основою спілкування.

Психологічні дослідження доводять, що у дошкільному дитинстві вікові етапи характеризуються складними, динамічними, а іноді суперечливими взаємовідносинами між мислительними, перцептивними і мовленнєвими процесами. Психічні процеси і можливості дітей дошкільного віку досить рухливі, а під впливом навчання рівні пізнавальної діяльності і мовленнєвої активності вдосконалюються. Якраз цілеспрямоване навчання веде до їх істотних змін.

У своїх дослідженнях, М. І. Вовчик-Блакитна, Г. І. Мінська, А. Г. Рузьська, З. М. Богуславська показують, що спеціальна організація орієнтовно-дослідницької діяльності дітей значно прискорює утворення диференціювань, узагальнень та понять. Дії з об'єктами

виконують цю функцію завдяки тому, що в процесі відображення відбувається перехід від практичних, зовнішніх, до розумових внутрішніх дій. Практичні і розумові дії є неодмінною умовою переходу від чуттєвого до мислительного їх відображення, тому що в цих діях і завдяки їм, здійснюється аналіз і синтез, виділення і узагальнення властивостей предметів, розкриття їх зв'язків і відношень. Це забезпечує збагачення змісту пізнання. З віком, помітно зростає продуктивність мовлення. Слово виводить предмет зі сфери чуттєвих образів і включає його в систему понять – форму абстрактного відображення дійсності.

Цінними, на нашу думку, є дослідження А. Р. Лурії, О. М. Леонтьєва, Р. Є. Левіної щодо егоцентричного мовлення. Аналізуючи проблему розвитку мовленнєвої активності, зверталась особлива увага на егоцентричність, як характерну особливість дитячого мовлення. Результати засвідчили, що коефіцієнт егоцентризму при утрудненому протіканні діяльності, зростає. Егоцентричне мовлення, окрім чисто експресивної функції, супроводжує дитячу мовленнєву активність і стає засобом мислення.

Вплив різних видів діяльності і умов спілкування на егоцентричне мовлення дітей досліджувала В. Є. Сиркіна. Серія експериментів дозволила зробити висновок: чим вищі можливості спілкування – тим нижчий коефіцієнт егоцентризму, який залежить від реальних умов співпраці. Отже, дані дослідження доводять соціальну природу егоцентричного мовлення.

Г. С. Костюк, Н. О. Менчинська, Б. Г. Ананьєв звертали особливу увагу на зв'язок мовлення і мислення, (показали, що навчання сприяє розвитку за умови активізації інтелектуальної тобто пізнавальної діяльності), формування здатності застосовувати здобуті знання в нових ситуаціях. Саме через слово, через мовленнєву активність ці знання проявляються [4, 282].

Активізуючи пізнавальні процеси, ми тим самим створюємо основу для розвитку активного мовлення дитини, збагачення активного словника. Однак, словниковий запас – це лише будівельний матеріал, який лише при сполученні слів у реченні, за законами граматики рідної мови, може служити меті спілкування в силу своєї матеріальної, звукової, лексичної і семантичної природи.

Дослідження О. М. Гвоздева виявили, що рівень оволодіння дітьми рідною мовою вже у старшому дошкільному віці є досить високим і це впливає на мовленнєву активність. "...Дитина вже у такій мірі оволодіває всією системою граматики, що включає діючі закономірності синтаксичного і морфологічного порядку, а також безпомилкове використання багатьох одиничних явищ, що засвоєна рідна мова, стає для неї дійсно рідною. Дитина отримує в ній досконалу опору спілкування і мислення" [2, 124].

Багато цінних порад щодо активізації дитячого мовлення вміщено у працях Й. Г. Песталотці, К. Д. Ушинського, В. О. Сухомлинського, А. С. Симонович, С. Русової, С. О. Фльориної.

В. О. Сухомлинський надавав особливого значення світу природи, який, на його думку, збуджує допитливу дитячу думку, мовленнєву активність. Мовлення і мислення взаємопов'язані і тому, "треба розвивати мислення дітей, зміцнювати їх розумові сили серед природи, це вимога природних закономірностей розвитку дитячого організму" [10, 32].

С. П. Короткова, О. С. Ушакова, Н. Ф. Виноградова вважали, що провідну роль у процесі розвитку мовленнєвої активності дошкільників відіграє розвиток зв'язного мовлення.

Зв'язна мова – це не просто послідовність слів і речень, це послідовність викладу думки. В методиці розвитку мови дітей дошкільного віку є чимало досліджень присвячених розвитку зв'язної мови, але проблема формування зв'язного вислову вивчена недостатньо.

Ф. О. Сохін, О. С. Ушакова підкреслюють, що саме зв'язний вислів показує наскільки дитина володіє багатством рідної мови. У зв'язній мові проявляються всі мовленнєві вміння і навички [8].

Розкриваючи процеси, які лежать в основі мовленнєвого вислову, Е. Короткова, Л. Ворошніна висувають на перший план мотивацію, розглядаючи її як імпульс до "мововиробництва".

Активність дитячого мовлення проявляється у словотворчості – активному процесі створення нових слів і граматичних форм на основі чуття рідної мови. На думку Н. П. Кузіної, А. К. Бондаренко, щоб дитина навчилася зв'язно виражати свої думки, необхідно робити наголос не лише на вдосконаленні норм рідної мови, але й на засвоєнні функцій. Ці завдання

можна вирішити спеціально організованою діяльністю і правильним включенням у цю діяльність спілкування з дорослим, за умови поступового задоволення специфічних для кожного вікового періоду потреб.

Як зазначає П. П. Блонський, – старший дошкільний вік – це вік формування соціально-стандартизованої мови. У цей період тип спілкування змінюється з пізнавального на особистісний, в центрі якого лежить інтерес дітей до людських стосунків. У цей період знайомляться зі світом мистецтва, природи, подіями і явищами оточуючого світу. У цьому зв'язку матеріал для лексичних вправ для активізації мовленнєвої діяльності, має добиратись не тільки для того, щоб сформувати чутливість до відтінків слова, – лексика і семантика повинні бути пов'язані з людськими стосунками і діяльністю; теми розповідей і переказів не повинні концентруватися тільки навколо явищ природи і казкових персонажів, але й знайомити з явищами синонімії і ін. [5, 47].

Серед розмаїття засобів формування мовної активності дітей, збагачення мовленнєвого спілкування за змістом, формою, а також розвитку інтелекту, одним з найважливіших засобів є використання в процесі навчання ситуацій природного спілкування. Так, наприклад, у ситуації "ровесник-ровесник" діти знаходять спільне рішення задачі чи запитання домовляючись про послідовність дій і техніку виконання.

Значно підвищує мовленнєву активність дітей наявність пізнавального інтересу в ході заняття, екскурсії чи гри. Використання спеціальних прийомів активізації інтелектуальної діяльності стимулює і появу пізнавального інтересу, і мовленнєву активність. Пізнавальна активність підвищується завдяки:

- повідомлення дітям нової інформації, яка часто йде у розріз з вже відомим дітям досвідом і спонукає до більш активного спостереження об'єкта;
- елементарній пошуковій діяльності, зокрема, демонстраційним дослідам, які розкривають причини та внутрішні закономірності природних явищ з дотриманням основних методичних вимог до їх організації;
- використанню проблемно-пошукових завдань на наочній та словесній основах, котрі включаються у хід заняття-спостереження, розгляд ілюстрацій ,заняття-розповіді чи читання художньої літератури [3, 27].

Використання педагогом з багатої скарбниці народної педагогіки задач-головоломок, загадок, прислів'їв, допомагає поглибленому осмисленню оточуючого світу, життя, праці, виробляти у дітей способи розумових дій, формувати уміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, узагальнювати, усвідомлено оперувати ними у мовленнєвій діяльності. Таким чином, мовленнєва активність є важливим чинником інтелектуального і загального розвитку особистості дитини-дошкільника, її формування і вдосконалення в процесі пізнавальної діяльності на заняттях і повсякденному житті – є однією з найголовніших завдань педагога.

ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л. С. Мышление и речь // Избр.пр. в 6 т., Т. 2. – М., 1982.
2. Гвоздев А. Н. Вопросы изучения детской речи. – М., 1961.
3. Гавриш Н. В. До питання про шляхи формування мовної активності // Розвиток інтелекту і творчості у дітей дошкільного віку: Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. – 4-5 травня 1995. – Кременець, 1995.
4. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Під ред. Л. Н. Проколієнко. – К., 1989.
5. Лямина Г. О некоторых актуальных вопросах развития речи // Дошк. воспитание. – 1981. – № 10.
6. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М., 1975.
7. Николайчук Г. І. Пошуки ефективних форм і методів розвитку мовлення дітей дошкільного віку // Розвиток інтелекту і творчості у дітей дошкільного віку: Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції. – 4-5 травня 1995. – Кременець, 1995.
8. Развитие речи детей дошкольного возраста / Под ред. Ф. А. Сохина. – М., 1984.
9. Общение и речь: Развитие речи детей в общении со взрослыми / Под ред. М. И. Лисиной. – М., 1985.

10. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. – К., 1974.

Одержано редакцією 12.05.2001

УДК: 378. 018

Р. А. НАУМЕНКО

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ПОЗАШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ПОЗАШКІЛЬНУ ОСВІТУ”

Особливістю нашого часу стають процеси постійних трансформацій у всіх галузях суспільного життя: політиці, економіці, освіті. Позашкільна освіта, як самостійна ланка безперервної освіти, теж реагує на суспільні зміни, реалізуючи головну мету, визначену Концепцією про позашкільну освіту та виховання – створення умов для творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку дітей та учнівської молоді у вільний від навчання час.

Прийняття Законів України “Про освіту”, “Про позашкільну освіту”, розробка Концепції позашкільної освіти та виховання сприяли більш інтенсивному процесу змін у системі позашкільної роботи, трансформації у нову якість – позашкільну освіту, а також суттєво змінило її місце і роль у структурі загальної освіти України.

Сьогодні поряд з процесами демократизації суспільства і гуманітаризації освіти відбуваються й суперечливі процеси, такі як: відчуження сім'ї від проблем виховання; загальноосвітня школа більше переймається проблемами базових занять та стандартів освіти, а виховна робота займає не виправдано другорядну роль. До цього додається масова культура і культ фізичної сили, а не духовних цінностей. В цих умовах зростає роль позашкільної освіти у вирішенні виховних завдань, соціалізації, життєвої компетентності психологічної реабілітації молоді шляхом використання специфічних можливостей позашкільного закладу.

Особливістю нашого часу стають процеси постійного оновлення, змін у всіх галузях: політики, економіки, освіти. Позашкільна освіта, будучи ланкою безперервної освіти, теж реагує на суспільні зміни, виконуючи головне завдання – створення умов для творчого, інтелектуального, духовного розвитку, підготовка дітей до життя в умовах переходу до ринкової економіки. Постає питання щодо місця позашкільної освіти в єдиному освітньому просторі, визначення співвідношення інших ланок з цією ланкою освіти, перспектив позашкільних закладів на ринку освітніх послуг. І головне – якими мають бути пріоритетні ідеї і зміст позашкільної освіти і позашкільного навчального закладу.

В умовах ринкових відносин, соціальних та економічних реформ, демократизації суспільства та гуманізації освіти підвищився попит підлітків та їх батьків на додаткові освітні послуги, які задовольняють соціально-педагогічними можливостями позашкільної освіти. Тобто в умовах варіативної освіти позашкільний навчальний заклад разом із школою, іншими навчальними закладами допомагає створити у своєму регіоні різноманітну, цілісну освітню систему, яка індивідуалізує освітній шлях дитини в єдиному освітньому просторі держави.

Відповідно до цього головними завданнями позашкільного навчального закладу є розробка Концепції або програми подальшого якісного оновлення змісту, принципів, методів, форм та напрямів діяльності, що знаходить своє відображення у Законі України “Про позашкільну освіту”. Фундаментом цієї роботи є визначені Законом стратегічні напрями державної політики у сфері позашкільної освіти, її правові, соціально-економічні, а також організаційні, освітні, виховні умови для одержання дітьми та учнівською молоддю додаткових знань, умінь і навичок.

Саме тому, психолого-педагогічна наука сьогодення, новаторські педагогічні колективи позашкільних закладів знаходяться у постійному пошуку інновацій у всіх сферах діяльності: просвітницькій, навчально-виховній, методичній, організаційно-масовій. Головна увага науковців спрямована на переосмислення теорії і практики виховання як соціально-особистісного феномена. Постає питання, який має бути позашкільний заклад третього тисячоліття? За результатами дослідження стало можливим визначити сутність змісту позашкільного навчально-виховного процесу на сучасному етапі, який розглядається сьогодні як система процесів реалізації двох груп функцій:

ЗМІСТ

Переднє слово	3
Поніманська Т. І. Гуманізм і виховання (Філософсько-педагогічний аспект)	4
Киричук О. В. Духовно-катарсична активність виховання як показник ефективності педагогічної системи освітнього закладу	8
Дем'янюк Т. Д. Формування духовної культури учнівської молоді в системі шкільної освіти і виховання	14
Бех І. Д. Сучасна парадигма виховання в умовах позашкільного закладу	17
Тимощук Н. С. Вихователь і вихованець в умовах особистісно орієнтованих виховних технологій	19
Петренко В. В. Впровадження інноваційних технологій національно-патріотичного виховання учнів у сучасній школі: психодіагностичний аспект	26
Дацун О. В. Шляхи впровадження національного виховання у навчальний процес вищих медичних навчальних закладів I-II рівнів акредитації	31
Рабченюк Т. С. Педагогічне керівництво розвитком учнівського самоврядування	34
Березяк І. І. Самовдосконалення як важливий фактор формування особистості підлітка	40
Рощенко А. М. Адаптація студентів-першокурсників до навчання і виховання в закладах освіти	45
Середович В. В. Розвиток пізнавальної активності учнів початкових класів засобами образотворчого мистецтва	52
Терешко Л. В. Проблема мовленнєвої активності дітей дошкільного віку у процесі пізнавальної діяльності	59
Науменко Р. А. Інноваційні процеси у позашкільному закладі відповідно до Закону України “Про позашкільну освіту”	62
Первушевська І. О. Організаційно-педагогічні умови інноваційної діяльності в позашкільному закладі нового типу	64
Жевага С. І. Спільна діяльність сім'ї та школи з фізичного виховання підлітків	70
Черній А. Л. Перспективні форми і методи вдосконалення професійної підготовки майбутніх вчителів	74
Павелків О. М. Формування інтересу старшокласників до професій як психолого-педагогічна проблема	77
Романчук В. А. Сучасні проблеми підготовки старшокласників до вибору майбутньої професії	82
Гриценко Л. О. Формування національно-духовної культури студентів при вивченні народних художніх ремесел	85
Федорченко Т. Є. Формування духовної культури неповнолітніх – провідний первентивний фактор в освітньо-виховному процесі	89
Дупак Н. В. До проблеми підготовки вчителів праці	94
Титаренко В. П., Чорнусь Т. М. Національно-культурні традиції плетіння у навчально-виховному процесі майбутніх вчителів	99
Цвірова Т. Д. Формування творчої особистості у клубі по роботі з дітьми та дорослими “Ровесник”	103
Янцур М. С. Особливості профорієнтаційної роботи з учнями у міжшкільному навчально-виробничому комбінаті	106
Карпенчук С. Г. Сутність педагогічної технології	112
Петренко О. Б. Творче використання досвіду В.Сухомлинського в сучасній сімейно-родинній і шкільній практиці	118
Наумчук Г. І. Основні завдання та зміст національного виховання дітей в сім'ї	125
Тюска В. Б. З історії розвитку клубної діяльності: педагогічний контекст	127
Бричок С. В. Специфіка виховного процесу у церковнопарафіяльній школі: екскурс в історію	133
Дичківська І. М. Взаємодія індивідуально-особистісного та соціально-релевантного у педагогіці общинності	136
Козяр М. М. Вплив міжпредметних зв'язків вищої математики, обчислювальної	141

техніки на засвоєння студентами знань з інженерної та машинної графіки	
Дем'янюк Т. Д. Модифікація змісту, форм і методів позашкільної освіти в умовах дослідно-експериментальної роботи	144
Бєлова С. А. Інноваційні технології ХХ ст. та антропософська педагогіка Р.Штейнера	148
Сойчук Р. Л. Диференціація навчального процесу у британських об'єднаних школах	152
Новак О. В. Педагогічні умови засвоєння підлітками народних традицій, звичаїв, обрядів у процесі позаурочної діяльності	157
Тюльпа Т. М. Соціально-політичні передумови розвитку естетичного виховання школярів України в 1917-1920 рр.	161
Пальчевський С. С. Методи інтенсивного вивчення іноземних мов І. Ю. Шехтера і Г. О. Китайгородської	164
Відомості про авторів	169

Наукове видання

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 17

Заснований в 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Редактор Дем'янюк Т. Д.
Технічний редактор Курченко Н. Б.
Комп'ютерна верстка Бондар А. М.

Здано до набору 10.06.2001 р. Підписано до друку 29.06.2001 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 21,038. Обл. вид. арк. 21,652. Замовлення № Тираж 100.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 17. — Рівне: РДГУ, 2001. — 173 с.

ISBN 966 — 7281 — 06 — 8.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії та історії педагогіки, дидактики, методики навчання, виховання і розвитку дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, учителів, викладачів та студентів педагогічних університетів, інститутів та коледжів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 378

ББК 74.20